

C. – TRANSGENDER EUROPE A ILGA-EUROPE PROTI ČESKÉ REPUBLICE
(DÁLE A. P., GARÇON A NICOT PROTI FRANCII)

Zástupce KVZ *M. KAŠTYL* ve vztahu ke stále platné právní úpravě změny pohlaví poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu („NSS“) ze dne 30. května 2019, sp. zn. 2 As 199/2018, ve kterém NSS neshledal rozpor současné právní úpravy, požadující mimo jiné chirurgický zákrok, resp. sterilizaci, s ústavním pořádkem. Uvedená věc se v současné době nachází před ÚS. Dále poznamenal, že ČR zůstává jednou z posledních zemí, která vyžaduje sterilizaci jako jeden z předpokladů právního uznání změny pohlaví. V této souvislosti upozornil na plánované změny legislativy ve Finsku a dle dostupných informací již mělo dojít k dalšímu vývoji i na Slovensku.

Zástupce MV *J. VÉVODA* připomněl, že MV uplatnilo k původně navrhované legislativní změně MSp připomínky. Za klíčové označil procesní aspekty, tj. jak navrhovanou změnu, která sama o sobě je spíše předmětem politického rozhodnutí, zapracovat do jednotlivých předpisů a administrativních procesů. Zrekapituloval dále průběh vypořádání připomínek, a to až na úrovni náměstků, kdy MSp mělo naznačit, že ještě není úplně vyjasněno základní řešení, jak „intenzivní“ mají být podmínky pro umožnění administrativní změny pohlaví. MV bylo kontaktováno subjekty zastupujícími transgender osoby s tím, aby lékařské dobrozdání nebylo vůbec požadováno. Naopak MSp při jednání na úrovni náměstků uvažovalo o možnosti, aby provedení lékařského zákroku nebylo nutné u osob, u kterých by bylo spojeno se zdravotním rizikem. V současnosti však MV nemá žádné bližší informace od MSp, čeká proto na další kroky a iniciativu ze strany MSp při hledání konkrétního řešení.

Zástupce KVOP *J. ŠVOMA* se rovněž zajímal, jaký bude další osud připraveného legislativního materiálu a postup MSp s ohledem na existující rozpor. Doplnil, že veřejná ochránkyně práv navrhovala MSp uspořádání schůzky na ministerské úrovni, aby se věc posunula dále. Domnívá se, že ve srovnání s loňským rokem se judikatura v zahraničí dále ustálila. Je tedy možné, že obavy z judikatorního excesu se již rozptýlily a současný postoj MV mohl doznat změny.

Zástupce ÚS *L. MAJERČÍK* se vyjádřil k situaci na Slovensku, kde k posunu došlo na základě jednání meziresortní skupiny (zápisy z jednání by měly být dohledatelné i online). Došlo tak ke změně výkladu zákona (slovenská úprava hovoří o „změně pohlaví osoby“). Vykládá se to nyní tak, že již není nutná sterilizace. Dále potvrdil, že ÚS skutečně obdržel stížnost proti uvedenému rozsudku NSS. Příslušný senát by se věcí měl začít zabývat v nejbližších dnech.

Zástupce MSp *J. SOSNA* reagoval na zástupce MV. Upřesnil, že MSp od předloženého návrhu neustoupilo. Návrh je stále v legislativním procesu. Domnívá se, že z odborného hlediska stávající úprava není v souladu s mezinárodními závazky. Při jednání náměstků bylo cílem přiblížit, že okruh případů, na které by měla úprava dopad, je úzký. Z komunikace s osobami, kterých se úprava týká, vyplývá, že chtějí při změně pohlaví absolvovat minimálně hormonální léčbu, což má ve většině případů za následek neplodnost. Navrhovaná úprava by tak měla pomoci těm, kteří nemohou léčbu či chirurgické zákroky absolvovat ze zdravotních důvodů. Smysl nepodmiňovat právní uznání změny pohlaví podstoupením chirurgických zákroků je nedotčen. Nedomnívá se, že by situaci mohlo dále posunout jednání na odborné úrovni. Další posun patrně vyplyne již jen z jednání ministrů.

Zástupce MV *J. VÉVODA* k dotazu ohledně možného přehodnocení postoje MV dělil, že není kompetentní k formulování postojů ministerstva. Budoucí rozhodnutí ÚS však může představovat další impuls pro příslušné útvary a osoby na MV k revizi postoje (prozatím takovou informací nedisponuje). Primárně další postup vidí v jednání na úrovni ministrů. To, jak je vnímána judikatura, je sekundární záležitost.

Závěry:

Kolegium přijalo závěr, že MSp připravený návrh legislativních změn je pro trvající existenci rozporů mezi MSp a MV nutné projednat na úrovni ministrů. S ohledem na značný časový odstup od rozhodnutí Výboru vyzvalo proto MSp, aby bez zbytečného odkladu příslušné jednání iniciovalo a před dalším jednáním, tedy nejpozději do 31. srpna 2020, Kolegium informovalo o vývoji ve věci.